

Ajudants de muntatge
Nicolas Noguera
Cedric Boffy
Yannick Payrot
Jean Paul Faymendy
Honoré Santamaria

Coordinadora d'exposicions
Marie Puigmal Guerrero

Fotògraf
Xavier Deltell

© dels textos, els autors
Joanpere Massana
Joan Gil
Michelle Vert-Nibet

© del pròleg, l'autor

© de l'edició: Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida
Edita: Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs
Plaça de la Catedral s/n, 25002 Lleida
Tel. 973271500 / Fax 973274538
e-mail: fpiei@diputaciolleida.cat
web: www.fpiei.cat
1a edició, maig de 2014
Disseny i maquetació: Servei de Publicacions IEI

Impressió: Arts gràfiques de la Diputació de Lleida
Tiratge: 1000 exemplars

Dipòsit legal: L-835-2014

joanpere massana

Frontière : Le libre de la peau
Fort de Bellegarde. Le Perthus

juny–setembre 2014

Han col·laborat en l'exposició

espai — 31 32

joanpere massana

Frontière : le livre de la peau

FRONTERA

Caminava lentament
com si avançar no tingués res a veure amb ell...
Sentia una deu brollar en cada porus de la pell
i el fred premsava cada gota de gel.

Caminava constantment
perquè no sabia què o qui l'esperava
què o qui l'empenyia
a l'altre costat de la utopia.

Caminava amb la ment
i a cada instant el dubte l'acaronava:
les imatges, les olors i els sons
omplien cada paisatge de la fugida.

Caminava sabent
que, enrere, el tot i el res dialogaven
i que Virgili l'acompanyava
a un altre cel, purgatori o infern.

Caminava conscient
que cada pas era una punxa,
un tacte aspre amb mirada llisa
una flor que s'obre i una altra que manca...

joanpere massana

DÈRMIA AL FORT DE BELLEGARDE

Fa vint-i-cinc anys que la ciutat de Le Perthus, al Llenguadoc-Rosselló, va plantejar-se de donar vida, a través de les arts plàstiques i visuals, al Fort de Bellegarde, del segle XVII, que la senyoreja, la població. Una arquitectura tan imponent, sobretot per les seves dimensions, quan Le Perthus es va convertir en territori francès arran del Tractat dels Pirineus, el fortí esdevé patrimoni cultural de França, i d'encà de 1967 forma part del catàleg de monument històric.

El fet de ser, Le Perthus, territori de frontera, és el que ha fet que aquest primer quart de segle, des dels mesos de juny i fins a setembre, un artista francès i un de català hi presentessin obra. De manera que continent i continguts es difonien alhora a nivell nacional i internacional. Una cultura com la francesa sap, de segles llargs, que el patrimoni, a més a més de protegir-lo, cal difondre'l, i, sobretot, és als creadors, a qui cal difondre, perquè per existir necessitem els reconeixement dels altres.

Després d'aquests vint-i-cinc anys primers, i per primera vegada, és un artista sol, i català, qui exposarà durant quatre mesos al fortí de Bellegarde, JoanPere Massana, de Ponts, amb una exposició que, no pas per atzar, s'intitula *Fron-tière: le libre de la peau*. Una quarantena d'obres de petit, mitjà i gran format i quatre instal·lacions se'ns mostraran en un continent, doncs, amb pell de pedra.

Frontera, en l'imaginari, vol dir, a nivell sociopolític, tal i com deia el poeta, "passar la ratlla", de nacional a internacional. D'intern a extern, en el cas de la pell, perquè és a través de la pell que vivim l'exterior. Delicadesa: sensibilitat. Tanta com el fet que la tria de Massana per ser el primer a estrenar Le Fort de Bellegarde en solitari és una aposta tan delicada com segura. Segura perquè JoanPere Massana és el més internacionalment reconegut dels artistes plàstics catalans d'aquesta jove generació que assenta camí de la consolidació.

Ara cal que cada pell del visitant visqui les sensacions de la interacció de la dèrmia del fortí amb la tendresa de l'obra de JoanPere Massana. El sentit del tacte, a flor pell.

Josep M Solé Sabaté
director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs

JOANPERE MASSANA: FRONTERA I MEMÒRIA

DARRERA d'una obra aparentment lúdica, el quefer de Joanpere Massana (Ponts, 1968) s'endinsa en els racons de la memòria, en el simbolisme més ancestral del seu pensament, del qual, sense massa concessions, vol extreure aquells significats més adients representats a través d'un vocabulari personal i unívoc.

El llibre de l'aigua, El llibre dels arbres, El llibre dels jocs són antecedents que marquen el procés d'un treball reflexiu ple de contingut simbòlic. En aquestes peces ha investigat de manera constant i alhora reiterativa els elements que troben en la seva tasca un lloc de reflexió.

Mentre que el terme *límit* està lligat a una concepció imaginària, la **frontera** és un trànsit entre dues cultures, dos móns, dues religions, dues formes d'entendre la vida. Però també un lloc d'espera, de descans, un recés on pot esdevenir un pensament profund. **FRONTERA**, és el títol que l'artista ha triat per presentar la seva última obra. Una exposició al Fort de Le Pertús, una fortalesa francesa a Bellaguarda, al municipi fronterer que separa el Vallespir Gal de l'Alt Empordà Català. Un emblemàtic espai que al seu torn comporta una càrrega simbòlica molt accentuada, així com la història que el precedeix. Una zona geogràfica on aprofita els límits del territori per emplaçar el seu discurs poètic i plàstic.

Una sèrie de pintures i dibuixos, alguns de gran format, al costat de diverses instal·lacions, marquen un procés que explora els límits del concepte. L'acotació de la línia està tractada com a element de separació que ens aparta d'allò que és real i en algun cas fictici, sense oblidar en cap moment la memòria individual i col·lectiva en aquest camp divisor. Memòria com a element contenidor de vivències, d'experiències, de desitjos imaginats i incomplets que vaguen en el nostre interior de manera fugaç, però que romanen impregnats com a part de la nostra existència.

La naturalesa, el temps, el record, l'ambigüitat, centren el discurs de la mostra. És sabut que Joanpere Massana recorre constantment a la relació entre home i natura com un diàleg ple d'experiències vitals compartides. Una natura canviant, plena de possibilitats on tot es permuta, tot transcorre, tot desapareix, però alguna cosa queda. Insectes, fulles, animals, llavors plantes... configuren un corpus representatiu d'un creador curiós, observador del món que planteja noves formes d'entendre i comprendre allò que ens envolta. És evident, doncs, que aquest gran catàleg d'imatges de la natura acumulades en el temps li deixen marques i empremtes que van apareixent inconscientment, però que en determinats moments afloren en una mena de viatge interior que ressegueix els rastres viscuts a través de percepcions, mirades, llocs, sentiments... Aquesta apropiació de fragments de la realitat (llavors, fulles, troncs, ...) és una manera de referir-se a la complexitat de l'univers i la base per acostar-se al coneixement.

Petjades del mateix artista que resten com a testimoni de la seva inquieta curiositat. Unes propostes plenes de contingut al·legòric i metafòric, d'experiències sensorials arrelades a flor de pell. Elements que queden petrificats en el més profund. Testimonis d'un moment passat que formen part de la nostra història i que ens persegueixen en el nostre camí. Llavors petrificades que en moment germinen esclatant en un món ocult, amagat, en el qual afloren noves esperances, noves il·lusions. Uns petits reductes de vivències fossilitzades que ens recorden la demostració de l'existència en un passat remot. **Un temps** que, com a concepte de trànsit, té en el seu corpus un lloc destacable i que és representat de diferents maneres. Des de l'enumeració com a forma seqüencial, a formes simbòliques com els peus, el camí, les ales o la creu que concep com un espai de cruïlla de camins, on l'instant s'atura i es converteix en el lloc de reflexió, però també com a intersecció i frontera. Uns peus que caminen cap a una direcció, encara que no se sap cap on; uns peus que porten darrere de si innumbrables batalles en deserts sorrencs on l'empremta s'esborra amb el vent. Uns peus que porten empedreïdes les petjades de les seves experiències. Un anar i venir cap a un confí en què tot allò viscut perdura en el record. Un trànsit fugaç que passa irreversiblement i alhora es intangible. L'home no pot fer res per aturar-lo, només el sent damunt seu i pren consciència del seu transcurs.

L'artista conscient del seu esdevenir, intenta congelar-lo. Un temps que com el mateix Virgili escriu a *La Eneida*: "*Stat sua cuique dies, breve et irreparabile tempus ómnibus est vitae*" ("Està decidit el dia / temps per a cadascú, breu i irreparable, és el temps de la vida per a tots").

Significatius són els títols de les seves obres en aquest sentit: *Agafar el temps, Tempus fugit, Esperem que passi el temps, Temps de reflexió i espera, El temps no és necessàriament mesura*, etc. Un transcurs que no es veu ni se sent i del qual només coneixem els seus signes; uns signes que interpreta de manera personal i al·legòrica.

Però també la **memòria** apareix de manera continuada com contenidor de bagatges, com a reducte d'experiències, de desitjos incomplets, d'accions consumades. I en aquest sentit, l'artista utilitza la flor del card per realitzar una instal·lació d'enormes magnituds com una al·legoria a la remembrança. El card, una planta resistent, dura i espinosa que paradoxalment és la primera que floreix a la primavera, és utilitzada com a metàfora de la memòria. Una llegenda màgica atribueix al card sant la propietat de restituir la memòria perduda. I en aquest sentit, Joanpere Massana ens adverteix de la importància de no oblidar allò més essencial; allò entranyable que forma part de les nostres vides. Una flor del card que un cop consumada queda en esquelet petrificat, igual que l'humà. Una permanència en el temps i l'espai que perviu com a record d'allò que va ser, d'allò que va existir, d'allò que mai més no tornarà a passar.

Cards pintats des del negre al blau, amb una gamma de colors variats d'un gran ventall de possibilitats, de memòries individuals i col·lectives, d'experiències vitals que rememoren la nostra història. Un mar de possibilitats que troben en aquesta instal·lació múltiples interpretacions a l'abast d'un intens debat.

Perquè després de tot encara ens queda l'esperança. Un alè d'optimisme a la incertesa de la vida, en allò que encara pot esdevenir i que ens pot ajudar a entendre el món, però sense perdre mai els orígens. Realitats efímeres que reflecteixen la consciència de la finitud temporal de l'existència humana i que a través de la reflexió i el record, en un espai fronterer -amb l'entorn natural com a escenari- ens alerta de la seva transcendència.

Joan Gil Gregorio
Membre de l'Associació Internacional de Crítics d'Art

Fort de Bellegarde. Le Perthus

El 1988, el fort de Bellegarde va ser obert al públic gràcies a l'Associació Salvaguarda i la Comuna del Pertús.

OCUPAVA el càrrec de tinent d'alcalde en aquell moment i havia entès realment la importància d'aquesta fortalesa del segle XVII, construïda per Vauban, per controlar el pas del Pertús contra l'“enemic”!

El desafiament era interessant: transformar una ciutadella de guerra i divisió en un lloc de cultura i pau.

Ja en organitzar les primeres exposicions, la línia que les caracteritzaria era clara: reunir els artistes del nord i del sud de la frontera.

Fa ara 26 anys que grans noms estan exposant les seves obres a Bellegarde.

També aquest any la tradició segueix resplendint, lluent, amb la presència de Joanpere Massana, pintor de Lleida, que és acollit aquí tant pel seu talent de gran artista com per la seva qualitat de català.

Michèle VERT-NIBET
Alcalde honorari

OBRA SOBRE TELA

La pell d'una flor I Tècnica mixta. 200 x 200 cm.

El temps no és necessàriament mesura Tècnica mixta. 180 x 180 cm. Col·lecció privada.

On van els angelets ? III Tècnica mixta. 200 x 200 cm.

Lluny, en el somni Tècnica mixta. 200 x 200 cm.

531

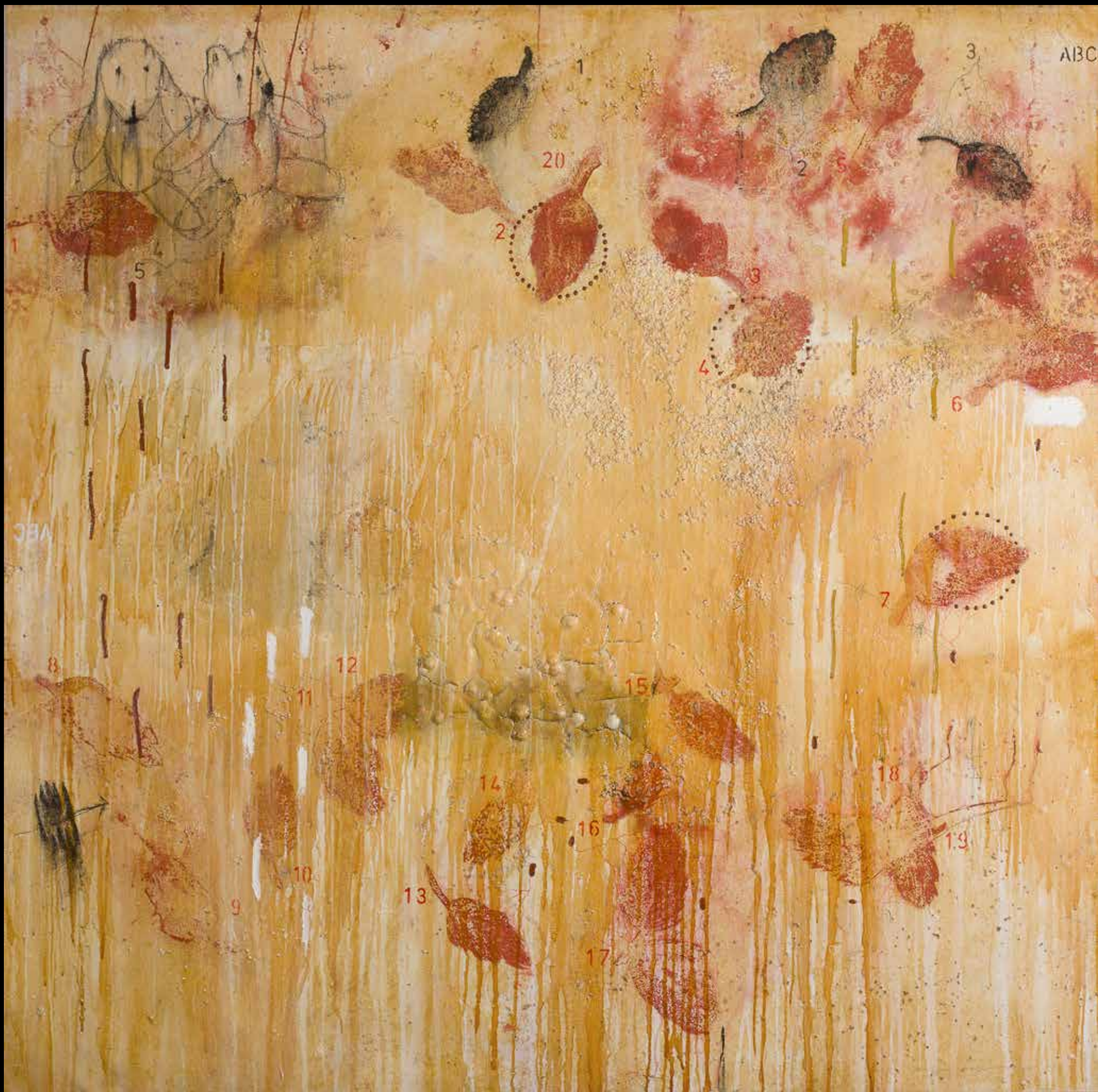

318

234

Temps d'espera II Tècnica mixta. 200 x 200 cm.

La pell del Fort de Bellegarde Tècnica mixta. 150 x 150 cm.

Poema escrit amb els ulls clucs II (Caput motuum) Tècnica mixta. 150 x 150 cm.

088 782 735

Poema escrit amb els ulls clucs III Tècnica mixta . 150 x 150 cm.

La pell del paisatge Tècnica mixta en tela encolada sobre fusta. 150 x 150 cm.

Les pells del vi Tècnica mixta en tela encolada sobre fusta. 150 x 150 cm.

OBRA SOBRE FUSTA

Black flowers rain II Tècnica mixta . 120 x 360 cm. Tríptic 120 x 120 cm (3). Col·lecció privada

Black flowers I Tècnica mixta. 150 x 150 cm.

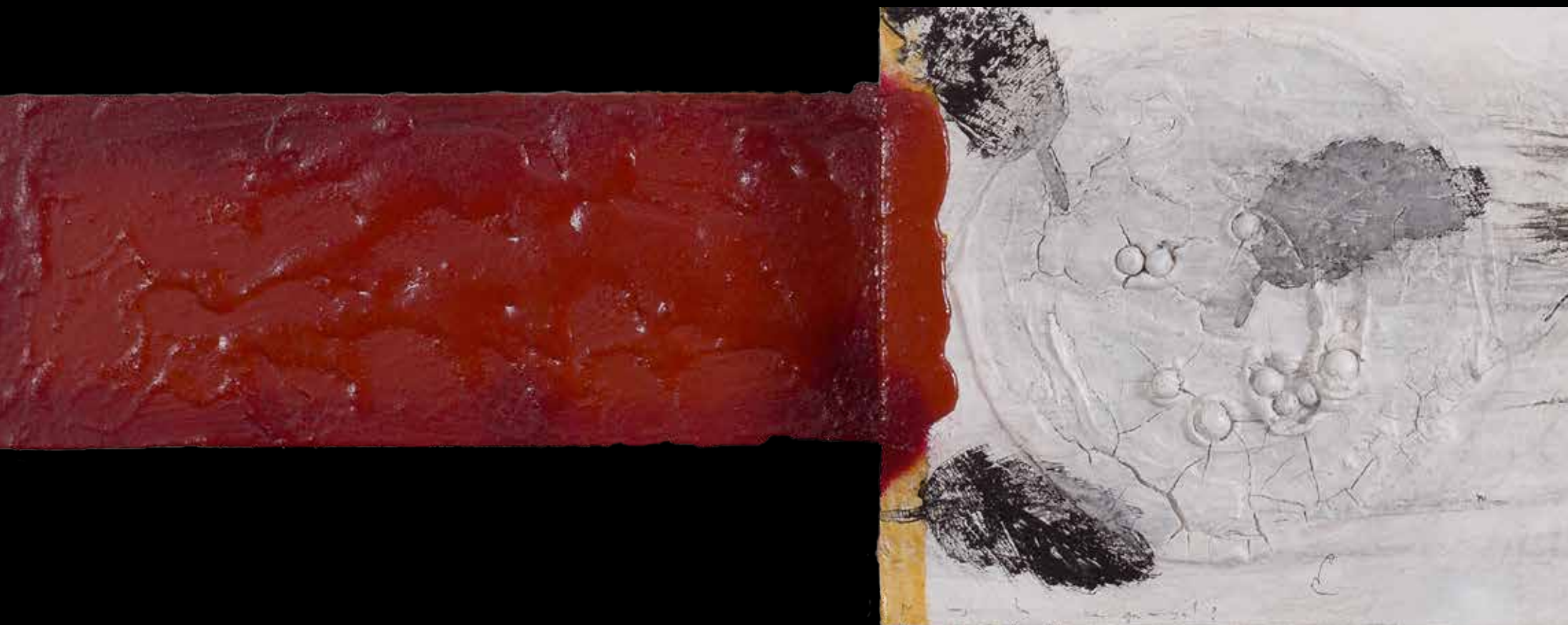

black flowers

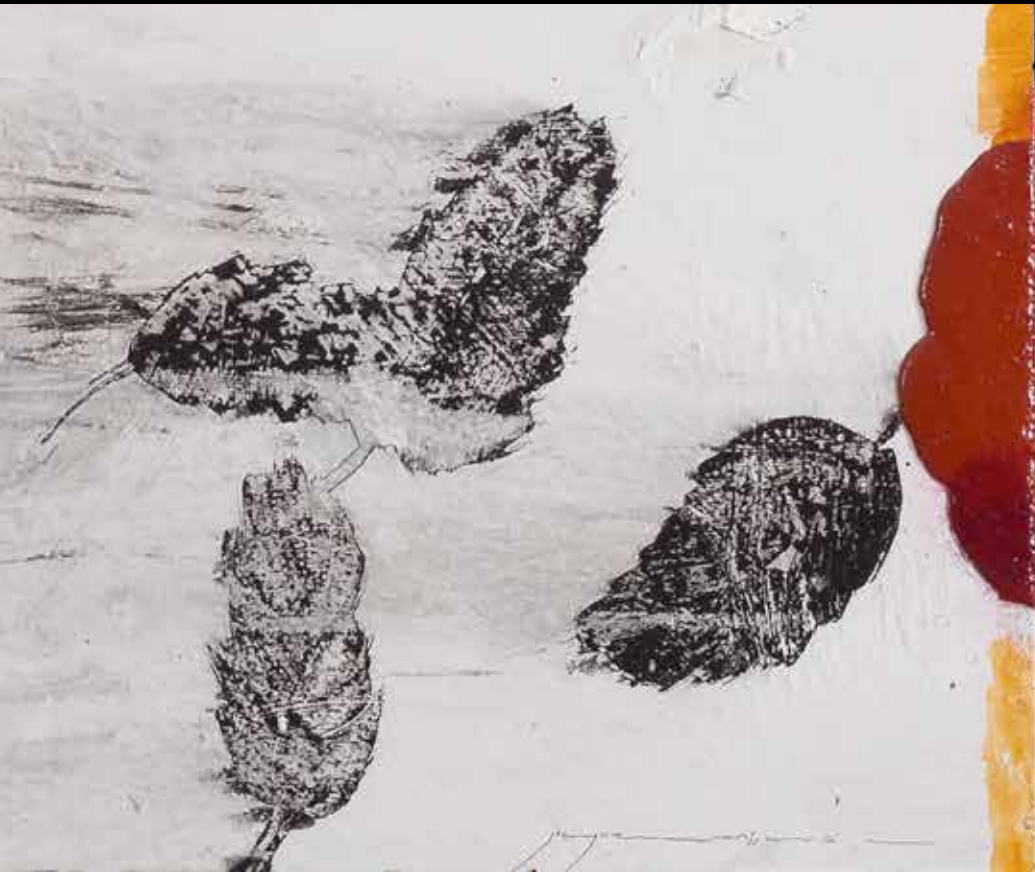
ed

17

Com la terra oblidada... Tècnica mixta. 40 x 80 cm (180 cm). Col·lecció privada.

Imágenes que nos atrapan Técnica mixta. 100 x 100 cm.

CDEFGHIJKLM
PQRSTUWXYZ
1. cdefghijklmnopqrst
uvwxyz 1234567890
1-234567890

[Faint handwritten signature or text]

Non terrae plus ultra? Tècnica mixta. 100 x 180 cm.

On estan els somnis quan estem desperts? Tècnica mixta. 100 x 180 cm.

ABCDEFGHIJKLMN O PQRSTU VWX

Sempre queda l'esperança Tècnica mixta. 60 x 60 cm.

Temps de reflexió i espera Tècnica mixta. 100 x 100 cm.

... y esperar que pase el tiempo Tècnica mixta. 60 x 60 cm. Col·lecció privada.

C

... ..

LAWXZ 153420
zicgqthiklmndcl
(PQRSTUWX
ABCDEFGHIJK

...

La pell de l'herba Tècnica mixta. 100 x 100 cm.

Handwritten notes in pencil, consisting of several lines of text and some small diagrams or symbols. The text is mostly illegible due to fading and the angle of the page.

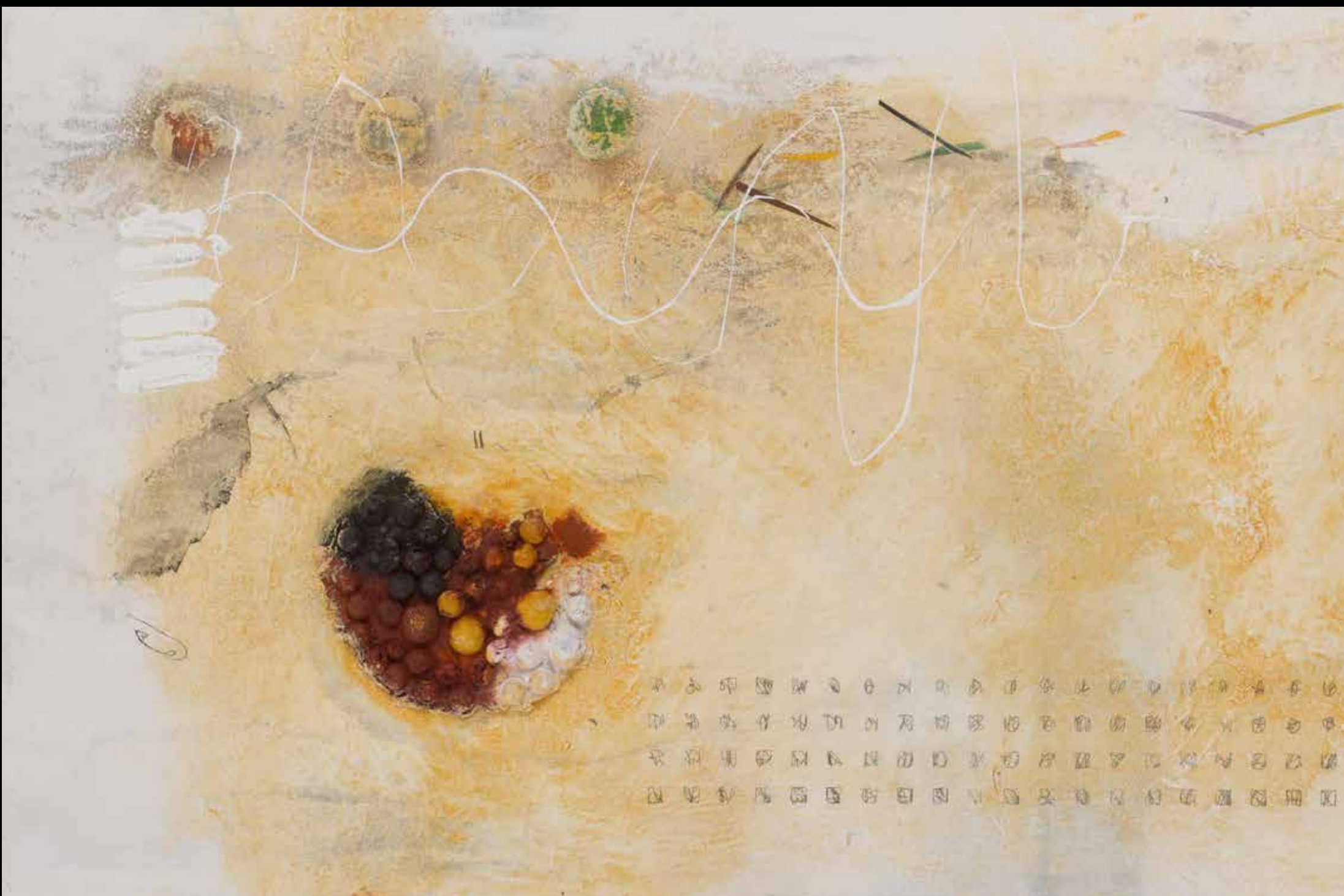

La pell d'una pinya Tècnica mixta. 100 x 100 cm.

La pell del vent Tècnica mixta. 50 x 150 cm.

La pell del blat Tècnica mixta. 60 x 60 cm.

OBRA SOBRE PAPER

Algo para reflexionar Tècnica mixta. 32 x 84 cm. Col·lecció privada.

Ayo

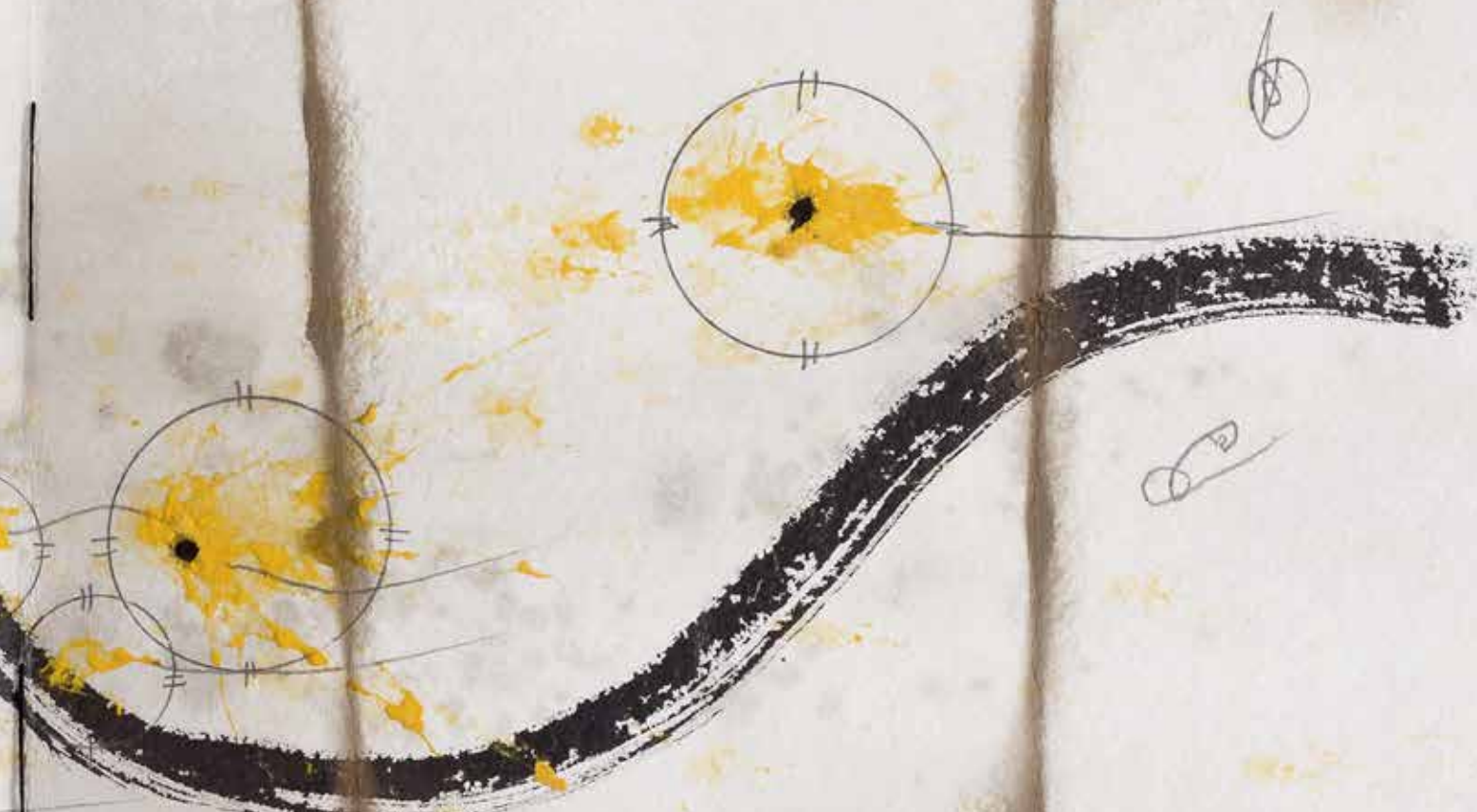
pro

reflexo

1945

x

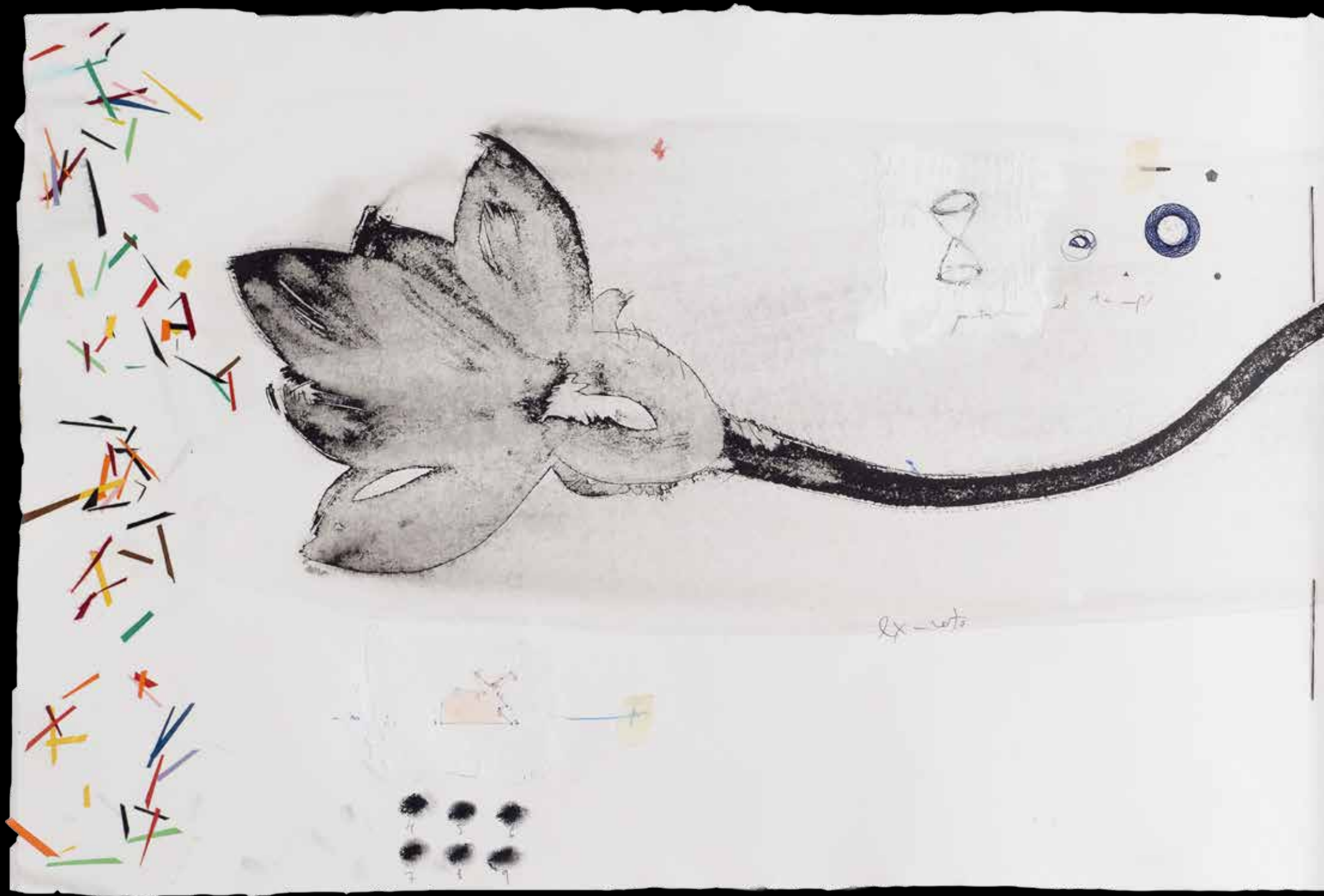
a b

Esperar que vuelvas de nuevo I Técnica mixta. 50 cm. Ø

Ex votos I 50 x 150 cm. Tècnica mixta. Col·lecció privada.

Nocturno I Tècnica mixta. 50 cm. Ø

Poema escrit amb els ulls clucs I Tècnica mixta. 43 x 125 cm. Col·lecció privada.

2012/13

Querere parar el tiempo Tècnica mixta. 45 x 102 cm. Col·lecció privada.

Lugares lejanos y próximos Tècnica mixta. 50 x 150 cm.

Tempus fugit V Tècnica mixta. 104 x 104 cm. Col·lecció privada.

INSTAL·LACIONES

En l'Arc de Sant Martí hi havia una flor negra
Tècnica mixta sobre 60 tacs de fusta. 80 x 160 cm.

Antropometria I Técnica mixta sobre 40 tacs de fusta. 180 x 50 x 8 cm.

Antropometria II Tècnica mixta sobre 43 tacs de fusta. 180 x 50 x 8 cm.

Frontera: pluja de cards . Mil cards de colors suspesos amb fil de nylon i 64 peus de formigó, resina i guix. 60m x 10m x 4m aprox. (mides variables).

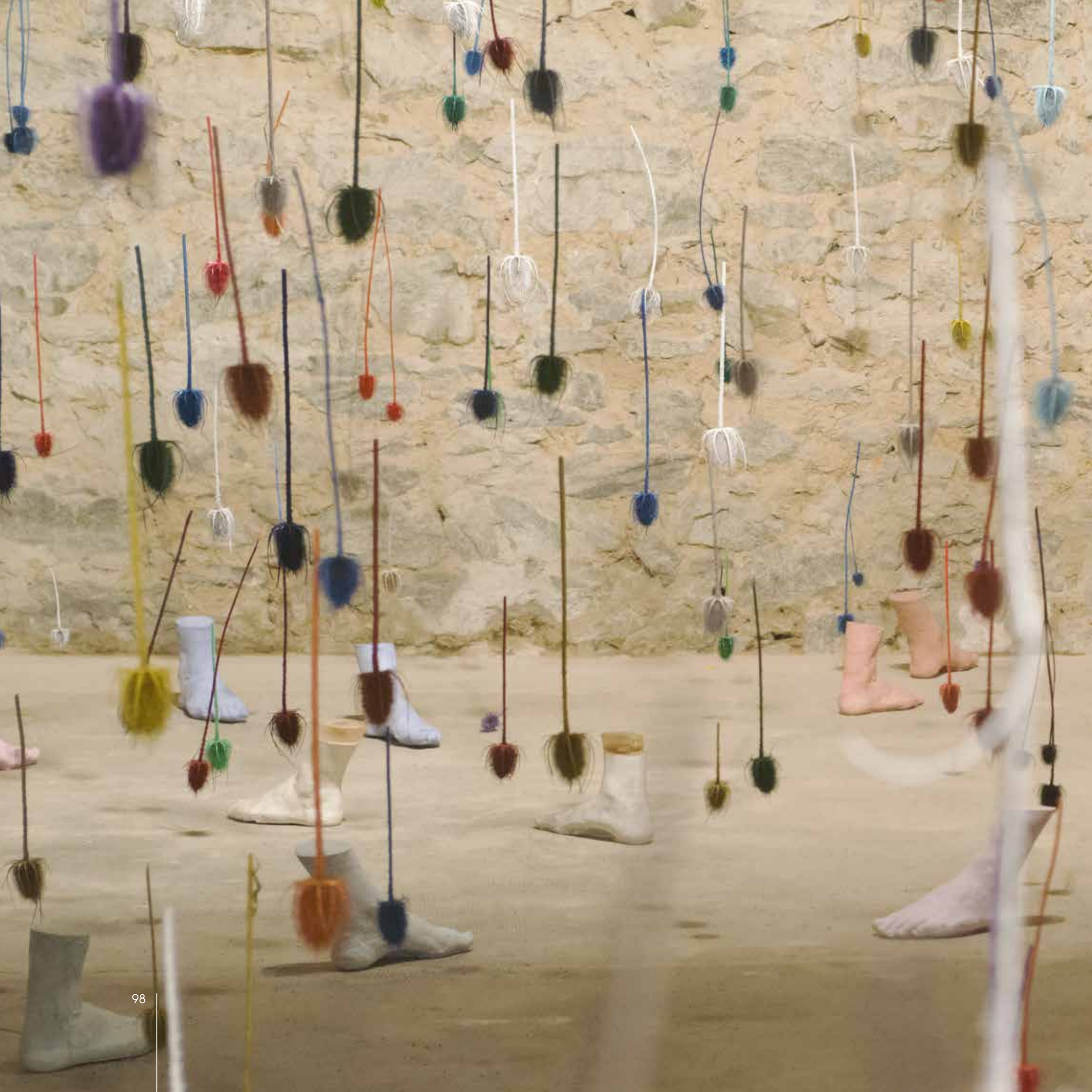

Pont d'accès a la muralla

Fort de Belegarde

Vista de la frontera des del Fort de Bellegarde

El fort de Bellaguarda

El puig de Bellaguarda (423 m) domina els colls del Pertús (271 m) i de Panissars (335 m), els més baixos de la serralada dels Pirineus. Situat al bell mig de l'extensa depressió formada per aquests dos colls, Bellaguarda ha tingut un paper estratègic destacat en el decurs dels segles.

És probable que la primera obra militar construïda al cim d'aquest puig fos una torre de senyals. De fet, el mot català *guarda* és un topònim que remet a les famoses torres des d'on es feien senyals segons un codi establert, amb foc a la nit i amb fum de dia.

Així és com avisaven les poblacions i el castell dels reis de Mallorca de Perpinyà, que centralitzava les torres de Madeloc, la Massana i Sant Cristòfol. Segurament fou ell qui, ja al començament del seu regnat, va concebre el plànol d'una fortificació en aquest indret d'una importància estratègica capital per al seu fràgil regne. Això no obstant, la primera menció d'un fort medieval a Bellaguarda no apareix fins al 1324. Es tracta d'un salari pagat als servents del castell de "Bellaguàrdia".

Jean Tocabens

Pati interior

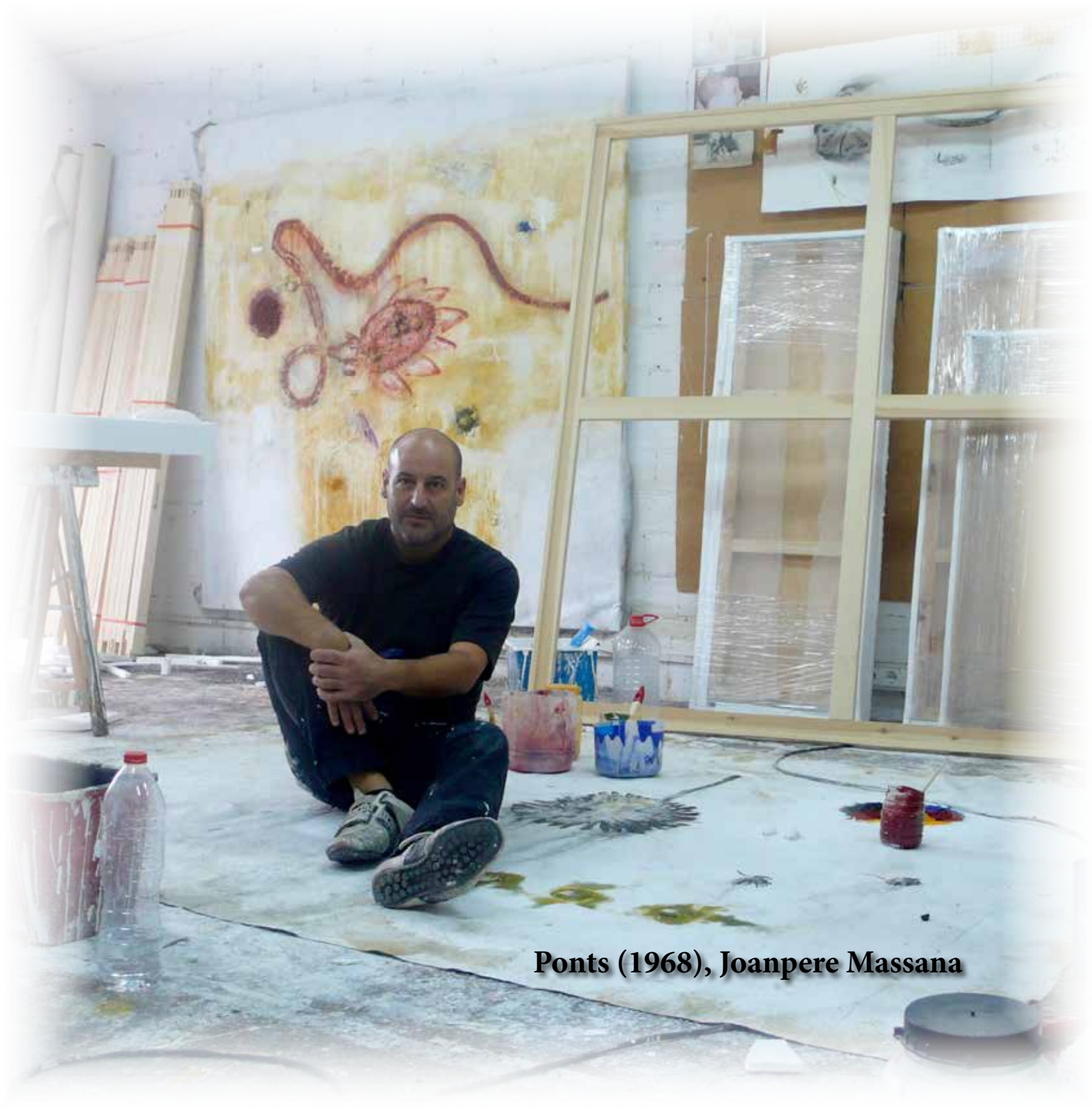

biografica

Ponts (1968), Joanpere Massana

Exposicions individuals

2014

Il libro dell'aria. Raffaella De Chirico Arte Contemporanea. Torino. Italia
Frontière : Le livre de la peau . Fort de Bellegarde. Le Perthus. France

2013

Joanpere Massana. Arte Spagnola Contemporanea. Palazzo del Parco. Diano Marina. Italia

2012

Il libro dell'aria. Costantini Art Gallery. Milano. Italia.
Leere, Stein, Papier. Enrique Asensi - Joanpere Massana. 100 Kubik Gallery. Köln. Deutschland

2011

Del llibre de l'aigua : Com a titelles. Museu Comarcal de Cervera. Spain
Del llibre de l'aigua : Com a titelles. Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrraga. Spain
Del llibre de l'aigua : Com a titelles. Museu de la Noguera. Balaguer. Spain
Del llibre de l'aigua : Formats petits i mitjans. Quiosc Gallery. Tremp. Spain
Del llibre de l'aigua : Com a titelles. Museu de Lleida. Spain
Del llibre de l'aigua : Formats petits i mitjans. Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida. Spain

2010

Il libro dell'acqua per Martí. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. Italia

2009

Un llibre per al Martí. Galeria Paqui Delgado. Sant Sadurní d'Anoia. Spain

2008

Il libro dell'acqua. (Il parte). Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. Italia
Il Libro dell'acqua. Galleria La Bussola. Cosenza. Italia
Il libro dell'acqua. Pinacoteca de Jesi. Italia

2007

Il libro dell'acqua. Palazzo delle Arti Napoli. Napoli. Italia
Mémoire de le territoire (Instal·lació) i .Grans formats. Château d'Haute Serre. Cahors. France

2006

Il libro degli alberi.. Galeria Il Torchio – Costantini Arte Contemporanea. Milano. Itàlia
El llibre dels arbres. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
Joanpere Massana. Ajuntament de Ponts. Spain
El llibre dels arbres II. Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida. Spain
El llibre dels arbres II. Galeria Collage. Lleida. Spain

2004

Lo llibre dels núvols (Un llibre per la Jana). Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain

2003

Joanpere Massana. Sala de l' Ajuntament de Ponts. Spain
Un llibre per la Jana. Galeria Collage. Lleida. Spain
Un llibre per la Jana.. Galleria Il Torchio. Milano. Italia

2002

Lo llibre dels jocs. Galeria Carme Espinet . Barcelona. Spain
Il libro dei giochi. Galleria Il Torchio. Milano. Itàlia

2001

Joanpere Massana. Galerie L' Arbre de Lune. Avignon. France

2000

Representació i oclusió. Art & Públic. Cornellà de Llobregat. Spain
Anònims en les pedres (a Sant Pere de Ponts). Institut d'Estudis Ilerdencs.Lleida. Spain
Metres dins el meridià. Instal·lació. Institut Français de Barcelone. Barcelona. Spain

1999

Records d'un passat present. Ajuntament de Ponts. Spain
Imatges atrapades en el gel. Galeria Matisse. Barcelona. Spain

Les formes de l'alchimie. Pinture – Sculpture. Galerie L'Arbre de Lune.Uzès. France
Anònims en les pedres.Galeria Susany. Vic. Spain
Xavi Deu, Joanpere Massana, Jo Milne. Museu de Sant Pol de Mar. Instal·lació. Cent arrels per cent arbres cremats. Spain

1998

On és el dalt i el baix? Periferiart. Lleida. Spain
Tautologies vegetals. Espai Guinovart. Agramunt. Spain
Jungfrau. Art Públic – Can Felipa. Barcelona. Spain

1997

Inicis de forma II. Ajuntament de Ponts. Spain
Diàleg ? Joanpere massana - Miquel Gascón. Museu Comarcal de l'Urgell.Tàrrrega. Spain

1996

Gargots - Inicis de forma. Galeria Matisse. Barcelona. Spain

1994

Llops amb pell de xais. Instal·lació. Tossa de Mar. Spain
Xais amb pell de llops. Instal·lació. Ponts. Spain
Llops amb pell de xais, xais amb pell de llops. Gargots - Inicis de matèries.Pintura, escultura. Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics. Lleida. Spain
Llops amb pell.... Dibuix i gravats. Periferiart. Lleida. Spain

1992

Taules. Instal·lació. Canholich. Andorra
Taules II. Instal·lació. Facultat de Belles Arts. Barcelona. Spain

Exposicions col·lectives

2014

DYNAMIC GROUP EXHIBITION. Alica Winters Gallery. Arhem, Netherland

2013

KATALANISCHE KÜNSTLER. Miró, Tàpies und Co. 100 Kubik Gallery. Köln. Deutschland
ROOM ART FAIR. Galeria Espai Cavallers 31-33. Madrid. Spain
ART KARLSRUHE. 100 Kubik Gallery. Karlsruhe. Deutschland
ART LAREN. Alicia Winters Gallery. Laren. Netherland
MATER. Galleria Raffaella De Chirico. Torino. Italia

2012

AMB ACCENT DE LLEIDA. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
CARTA NON RICICLABILE. Costantini Art Gallery. Milano. Italia
AFFORDABLE ART FAIR. 100 Kubik Gallery. Hamburg. Deutschland
LUZ, COLOR...SILENCIO. Robert Ferrer, Leticia Felgueroso y Joanpere Massana. Alicia Winters Gallery. Arnhem. Netherland

2011

BAF 2011. Bergamo Arte Fiera. Galleria Il Torchio-Costantini. Bergamo. Italia
ON-OFF. Tardor de l'art. Galeria Paqui Delgado. Sant Sadurn d'Anoia. Spain
ARTVERONA 2011. Galleria Il Torchio-Costantini. Verona. Italia
MATERIA ALL'ULTIMO INCONTRO. Galleria Il Torchio-Costantini. Milano. Italia
STOP, ...NON STOP ? Galleria Il Torchio - Costantini. Milano. Italia
STEP09. Museo de la Scienza e la Tecnologia Leonarco da Vinci. Milano. Italia

2010

BAF 2010. Bergamo Arte Fiera. Galleria Il Torchio-Costantini. Bergamo. Italia
Collettiva. Galleria Il Torchio-Costantini. Milano. Italia
ARTEPADOVA 2010. Galleria Il Torchio-Costantini. Padova. Italia

2009

LILLE ART FAIR. G. Il Torchio-Costantini. Lille. France
BAF. Bergamo Arte Fiera. Il Torchio-Costanti. Bergamo. Italia
MIART 09. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Italia
Colectiva de verano. Galería Vértice. Oviedo. Spain

Dibuix: Mitjà d'expressió artística. Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida. Spain
Colectiva artistas de la galería. Galería Vértice. Oviedo. Spain
STEP 09. Galleria Il Torchio-Costantini. Milano. Italia
Colectiva de la galería. Galeria Paqui Delgado. Sant Sadurn d'Anoia. Spain
Klein Formate. 100 Kubik Gallery. Colonia. Deutschland
Galleria di Arte Contemporanea. Palazzo Pianetti. Pinacoteca de Jesi. Italia

2008

BAF 2008. Fiera d'Arte Contemporanea di Bergamo. G. Il Torchio- Costantini. Bèrgamo. Italia
ART-MADRID. Pabellon de Cristal de la Casa de Campo. Galeria Carme Espinet. Madrid. Spain
Piazza d'Arte. Teatro dell'Arte. Milano. Italia
MIART 08. G. Il Torchio-Costantini. Milano. Italia
Encara Cristòfol. Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida
ARTEPADOVA. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Italia
St-08. Foire d'Strasbourg. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. France

2007

ARTMADRID. Pabellon de Cristal de la Casa de Campo. Galeria Carme Espinet. Madrid. Spain
MIART 07. Gal. Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. Italia
CERCO 07. Auditorio de Zaragoza. G. Carme Espinet. Zaragoza. Spain
KUNSART. G. Il Torchio-Costantini. Bolzano . Italia
Armiebagagli. Galeria Il Torchio-Costantini. Milano. Italia
Nuits composites. Château d'Haute Serre. Cahors. France
Art i Vida. Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrrega. Spain
ARTEPADOVA. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Italia
Impresions de Lleida. Galeria Espai 31-33. Lleida. Spain
St-07. Foire d'Strasbourg. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. France
RIPARTE. G. Il Torchio- Costantini Arte Contemporanea. Roma . Italia

2006

ARTEFIERA. Fiera di Bologna. Galeria Il Torchio- Costantini Arte Contemporanea. Italia
Un fotògraf i cinc pintors. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
RIPARTE. Gal. Il Torchio- Costantini Arte Contemporanea. Napoli. Italia
MIART 06. Galeria Il Torchio – Costantini Arte Contemporanea. Italia
Col.lectiva d' estiu. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
ARTEPADOVA. Galeria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Italia
St-06. Foire d'Strasbourg. Galeria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. France
RIPARTE. G. Il Torchio-Costantini. Roma. Italia
Temps d'artistes. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain

2005

Gli artisti di galleria nel nuovo spazio espositivo. Galleria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Milano. Italia
ARTEFIERA. Fiera di Bologna. Galeria Costantini Arte Contemporanea-Il Torchio. Itàlia
COL·LECCIO TESTIMONI. Adquisicions 2003-04. Fundació la Caixa. Sala deExposiciones Plaza Conde de Rodezno. Pamplona. Spain
MIART 05. Fiera di Milano. G. Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Itàlia
Els artistes i els tallers. Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs. Spain
INART. Fira Internacional d' Art. Fundació Institut d'Estudis Ilerdencs. Girona. Spain
De Miró a Clavé. Paraula i forma a l'art contemporani. Museu de Sant Cugat. Spain
F. Galliani, G. Cuomo, Joanpere Massana. Duplex Art Gallery. Genova. Italia
Col.lectiva d'Estiu. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
ARTVERONA. Fiera di Verona. Galeria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Itàlia
Mite, treball i art a la Venus de Gavà. Ajuntament de Gavà. Spain
ARTEPADOVA. Galeria Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Italia
ARTEPADOVA. Duplex Art Gallery. Italia

Any 2005. Any del llibre. Galeria Cal Talaveró. Verdú. Spain
St-05. Foire d´Strasbourg. Galeria Carme Espinet. Strasbourg. France
RIPARTE. Gal. Il Torchio-Costantini Arte Contemporanea. Roma. Italia

2004

ARTEFIERA. Fiera di Bologna. Galleria Costantini Arte Contemporanea-Il Torchio. Italia
ARTEFIERA. Galeria Carme Espinet. Bologna. Italia
MIART 04. Fiera di Milano. G. Costantini Arte Contemporanea. Italia
Mostra d´Arts Plàstiques de Tàrrega. Museu Comarcal de l´Urgell.Tàrrega. Spain
Colectiva. Galeria La Bussola. Cosenza. Italia
Els artistes i els tallers. Sala Gòtica. Institut d´Estudis Ilerdencs. Lleida. Spain
ARTEPADOVA.Fiera di Padova. Galleria Costantini Arte Contemporanea. Padova. Italia
ARTEVARI. Fiera di Vari. Galleria Costantini Arte Contemporanea. Vari. Italia
Fiera di Reggio-Emilia. Galleria Costantini Arte Contemporanea. Reggio-Emilia. Italia

2003

ARTEFIERA.Fiera di Bologna. Galleria Il Torchio-Costantini ArteContemporanea. Italia
FIERA DI FORLI. Galleria Il Torchio – Costantini Arte Contemporanea. Italia
FIERA DI BARI. Galleria Il Torchio – Costani Arte Contemporanea. Italia
FIERA DI VICENZA. Galleria Il Torchio – Costantini Arte Contemporanea. Italia
MIART 2003. Fiera di Milano. Galleria Il Torchio – Costantini Arte Contemporanea. Italia
Terra i Arbres. Universitat Autònoma de Barcelona.. Palau Sant Jordi de Barcelona, Hospitalet de Llobregat, Montblanc, Valls, Tàrrega, Manlleu, Teruel, Alcalá de Henares, etc. Spain
Col.lectiva. Galeria Susany. Vic. Spain
Homenatge a Josep Guinovart. Espai Guinovart d´Agramunt. BibliotecaPública de Lleida. Spain
Fons del Museu 1992-2003. Museu de Sant Pol de Mar. Spain
ARTEPADOVA.Fiera di Padova. Galleria Costantini arte contemporanea. Padova. Italia

2002

MIART 2002.Feria de Milano. Galeria Il Torchio. Milano. Italia
Ocres. Galeria Susany. Vic. Spain
Artistes de la galeria. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
Homenatge a Gaudí. Galeria Cal Talaveró. Verdú. Spain
Terra i arbres. Artistes per la terra. Palau Robert. Barcelona. Itinerant per Catalunya. Spain
Fiera di Montichiari. Galeria Il Torchio. Montichiari. Italia
ARTEPADOVA. Fiera di Padova. Galeria Il Torchio. Padova. Italia
COL-LECCIÓ TESTIMONI 01-02. Fundació La Caixa. Tarragona. Spain
Artisti di la Galleria. Galeria Il Torchio. Milano. Italia
Col.lectiva. Galeria Susany. Vic. Spain

2001

Les couleurs de l´hiver . Galerie l´Arbre de Lune. Uzès. France
10 artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida. Itinerant per lesUniversitats de parla catalana. Vic, Alacant, Girona, Barcelona. Spain
Joves artistes flamencs i catalans junts a Brussel.les. Universitat deBrussel.les. Belgique
ARTEXPO 2001. Recinte Firal de Monjuic. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
Artistes de la galeria. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
AD HOC. 20è. Aniversari. Galeria Susany.. Vic. Spain
Fiera di Montichiari.. Galeria Il Torchio. Montiquiari. Italia
ARTEPADOVA. Fiera di Padova. Galeria Il Torchio. Padova. Italia
10 artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona. Spain
MUSEUM. Parma in arte.Galeria Il Torchio. Parma. Italia

2000

XII BIENNAL Mostra d´Art Contemporani Català. Canals Galeria d´Art, Gen.de Catalunya, Diputació de Barcelona, etc. Itinerant per Catalunya i Andorra fins el 2002.
Spain- Andorra
ARTEXPO 2000. Recinte Firal de Monjuic. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain

Artistes de la Galeria. Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
I Mostra d'Art Jove de la Noguera. Sala Lola Anglada. Barcelona. Spain

1999

ARTEXPO 99. Fira d'Art de Barcelona. Recinte Firal de Monjuic. GaleriaMatisse. Spain
Artistes de la galerie. Galerie l'Arbre de Lune. Uzés. France
Artistes de la galeria. Galeria Matisse. Barcelona. Spain
Colectiva. Galeria Susany. Vic. Spain
I Mostra d'Art Jove de la Noguera. Museu de la Noguera. Balaguer. Spain
A partir de Matisse Galeria Carme Espinet. Barcelona. Spain
ARTEXPO 98. Fira d'Art de Barcelona. Recinte Firal de Monjuic. GaleriaMatisse. Spain
JUNGFRAU. Can Felipa. Barcelona. Spain
Col.lectiva. Susany Galeria d'Art. Vic. Spain
Artistes de la Galeria. Galeria Matisse. Barcelona. Spain
Artistes sans frontiere. Galerie l'Arbre de Lune. Uzés. France
Campanya pro-afectats de l'huracà Mitch. Universitat de Lleida. Lleida. Spain
Mil.lenari del Cister. Monestir de Poblet. Itinerant. Llibre. Spain
Petit format. Galeria Matisse. Barcelona. Spain

1997

ARTEXPO 97. Fira d'Art de Barcelona. Recinte Firal de Monjuic. GaleriaMatisse. Spain
Els artistes catalans a Josep Pla. Casa Elizalde. Barcelona. Itinerant per Catalunya i Andorra
Col.lectiva, Periferiart. Lleida. Spain
Lluita contra el càncer. Sala d'Exposicions Ajuntament de Ponts. Spain
Artistes de la Galeria. Galeria Matisse. Barcelona. Spain

1996

Mostra d'Art Contemporani Català. Monestir de Sant Cugat del Vallès. Itinerant per Catalunya i Andorra
XIIIè Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida. Spain
Art Itinerant. Periferiart. Lleida. Spain
Art Itinerant. Sala Creus. Terrassa. Spain
A tant el punt. Indecor. Lleida. Spain
Col.lectiva. Galeria Matisse. Barcelona. Spain
Merc'art III. Indecor. Lleida. Spain

1995

XIIè. Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida. Spain
Professors d'Arts Plàstiques. Departament d'Ensenyament. Barcelona. Spain
Col.lectiva. Galeria Matisse. Barcelona. Spain
Art Itinerant. Tuomarc. Barcelona. Spain
Art Itinerant. Gabarró. Sabadell. Spain
Merc'art II. Indecor. Lleida. Spain

1994

Artistes per un nou segle. Galeria Canals. Sant Cugat del Vallès. Spain
Merc'art. Indecor. Lleida. Spain
Professors d'Art. Sala Marsà. Tàrrrega. Spain

1993

Gravat-Escultura. Sala Lola Anglada. Barcelona. Spain

1992

3a Entrega. Fundació "la Caixa". Lleida. Spain
11a. Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves. Palau Marc. Barcelona. Itinerant per Catalunya. Spain
34è. Premi a la Pintura Jove. Sala Parés. Barcelona. Spain
Estudiants d'Escultura de Belles Arts. Hospital del Mar. Barcelona. Spain

1991

10a Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves. Sala Lola Anglada. Barcelona. Spain

La joie de vivre. Cova del Drac. Barcelona. Spain

Art, esperit i matèria. Sala d'exposicions de l'ACAP. Barcelona. Spain

Estudiants d'escultura de Belles Arts. Hospital del Mar. Barcelona. Spain

Premis i seleccions

10a. Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves. Fase Territorial de Barcelona. Sala Lola Anglada. 1991

3a. Entrega. Fundació "la Caixa". Lleida. 1992

11a. Mostra d'Arts Plàstiques per a Joves. Fase Territorial de Barcelona. Sala Lola Anglada. Fase Territorial de Catalunya. Palau Marc. 1r Premi en Pintura. 1992

34è Premi a la Pintura Jove. Sala Parés. 1992

Artistes per un nou segle. Galeria Canals. 1994

XIIè Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs. 1995

Xa. Mostra d'Art Contemporani Català. Galeria Canals. 1996

XIIIè Premi Cercle de Belles Arts. Institut d'Estudis Ilerdencs. 3r Premi. 1996

Ia. Mostra d'Art Jove de la Noguera. Museu Comarcal de la Noguera. Balaguer. 1999

XII Biennal Mostra d'Art Contemporani Català 2000. Canals Galeria d'Art. Itinerant per Catalunya i Andorra.

Joves Artistes flamencs i catalans junts a Brussel·les. Universitat de Brussel·les. Bèlgica. Departament de la Presidència. Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya. 2001

10 Artistes pel 700 aniversari de la Universitat de Lleida. 2000-03. Itinerant per les Universitats de parla catalana

Premi als Èxits Culturals. Jove Cambra de Catalunya. 2004

Fons d'obra

Collezione Sanofi-Synthelabo S.P.A. Milano

Collezione Eurolinea S.R.L. Milano

Collezione Lofarma S.P.A. Milano

Collezione Alfa Wassermann. Bologna

Collezione Alfa Wassermann. Lisboa

Collezione Alfa Wassermann. Milano

Collezione Alfa Wassermann. París

Collezione Bama-Geve. Barcelona

Collezione Zizzo e Associati. Milano

Collezione Clomar. Milano

Collecció Monestir de Santes Creus

Collecció Copaga. Lleida

Collecció Testimoni. Barcelona. 2002 i 2004. Fundació "la Caixa"

Collecció Fundació Agrupació Mútua. Barcelona

Collecció Mutua Activa. Lleida

Collecció Fundació Lluís i Carmen Bassat. Mataró

Collecció Fundació Vila Casas. Barcelona

Collecció de la Generalitat de Catalunya. Barcelona

Collecció de la Generalitat de Catalunya. Direcció General de Joventut. Barcelona

Collecció del Col·legi d'Arquitectes Tècnics i Aparelladors. Lleida

Collecció d'obra gràfica del Col·legi d'Arquitectes Tècnics i Aparelladors. Lleida

Collecció Caixa de Manresa. Lleida

Collecció Ros Roca Group. Tàrraga

Collecció Uría Menendez. Barcelona. Madrid

Collecció Arnó-Vila. Lleida

Collecció Gelonch-Viladegut. París

Collecció Martínez+Franch. Barcelona

Collecció Perla de Segre. Ponts

Collecció Biel Torrents. Art Públic. Cornellà

Institut d' Estudis Ilerdencs. Diputació de Lleida
Institut Francès de Barcelona
Museu Comarcal de l' Urgell. Tàrrrega
Museu Comarcal de Cervera
Museu Comarcal de la Noguera. Balaguer
Museu de Lleida. Comarcal i Diocesà. Lleida
Museu Morera. Lleida
Museu de Sant Pol de Mar. Barcelona
Pinacoteca de Jesi. Italia
Universitat Catalana d' Estiu. Prada
Universitat de Lleida
Xarxa de Museus de Lleida
Costantini Art Gallery. Milano. Italia
Rafaella de Chirico Arte Contemporanea. Torino. Italia
Alicia Winters Gallery. Arnhem. Netherland
Galeria Espai Cavallers 31-33. Lleida. Spain
100 Kubik Gallery. Köln. Deustchland

traduccions

FRONTERA

Andaba lentamente
como si el hecho de avanzar no fuera con él...
Sentía una fuente manar en cada poro de su piel
y el frío prensaba cada gota de hielo.

Andaba constantemente
porque no sabía qué o quién lo esperaba,
qué o quién lo empujaba
al otro lado de la utopía.

Andaba con la mente
y a cada instante la duda lo acariciaba:
las imágenes, los olores y los sonidos
llenaban cada paisaje de la huída.

Andaba sabiendo
que detrás, el todo y la nada dialogaban
y que Virgilio lo acompañaba
a otro cielo, purgatorio o infierno.

Andaba consciente
de que cada paso era una púa,
un tacto áspero con mirada lisa,
una flor que se abre y otra que falta...

joanpere massana

TERMIÈRA

Caminaue lentaments
coma se eth hêt d'auançar non anèsse damb eth...
Sentie un gotilh canerar en cada pòre dera pèth
e eth heired premsaue cada gota de gèu.

Caminaue constantaments
pr'amor que non sabie qué o qui lo demoraue
qué o qui l'empenhie
tar aute costat dera utopia.

Caminaue damb la ment
e a cada instant eth dobte l'amigaue:
es imatges, es aulors e es sons
aumplien cada païsatge dera hujuda.

Caminaue sabent
qu'enreire eth tot e eth arren dialogauen
e que Virgili l'acompanhaue
tà un aute cèu, purgatòri o lunfèrn.

Caminaue conscient
que cada pas ère ua punche,
un tacte aspre damb guardar lis
ua flor que se daurís e ua auta que manque...

joanpere massana

BORDER

He walked on, slowly
as though moving forward was beyond his control...
He felt a spring well up in every pore
and the cold squeezed out each drop of ice.

He walked on, constantly
not knowing what or who was waiting
what or who was pushing him
to the other side of the utopia.

He walked on, in his mind
and doubt caressed him at every moment:
images, scents and sounds
filled each landscape with his flight.

He walked on, knowing
that behind him everything and nothing conversed
and that Virgil was leading him
to another paradise, purgatory or inferno.

He walked on, conscious
that each step was a sting,
a rough touch with a smooth gaze
one flower opening as another fades...

joanpere massana

FRONTIÈRE

Il marchait lentement
comme si le fait d'avancer ne lui allait pas...
Il sentait une source jaillir de chaque pore de sa peau
et le froid pressait chaque goutte de glace.

Il marchait constamment
car il ne savait pas quoi ou qui l'attendait
quoi ou qui le poussait
de l'autre côté de l'utopie.

Il marchait avec l'esprit
et à chaque instant le doute le caressait :
les images, les odeurs et les sons
remplissaient chaque paysage de la fuite.

Il marchait en sachant
que derrière, le tout et le rien dialoguaient
et que Virgile l'accompagnait
à un autre ciel, purgatoire ou enfer.

Il marchait conscient
que chaque pas était une pique,
un toucher rêche avec un regard lisse
une fleur qui s'ouvre et une autre qui manque...

joanpere massana

JOANPERE MASSANA: FRONTERA Y MEMORIA

Detrás de una obra aparentemente lúdica, el quehacer de Joanpere Massana (Ponts, 1968) se adentra en los rincones de la memoria, en el simbolismo más ancestral de su pensamiento, del que, sin demasiadas concesiones, quiere extraer aquellos significados más apropiados representados a través de un vocabulario personal y unívoco.

El libro del agua, El libro de los árboles, El libro de los juegos son antecedentes que marcan el proceso de un trabajo reflexivo lleno de contenido simbólico. En estas piezas ha investigado de manera constante y a la vez reiterativa los elementos que encuentran en su tarea un espacio de reflexión.

Mientras que el término *límite* está ligado a una concepción imaginaria, la **frontera** es un tránsito entre dos culturas, dos mundos, dos religiones, dos formas de entender la vida. Pero también un lugar de espera, de descanso, un retiro donde puede tener lugar un pensamiento profundo. **FRONTERA** es el título que el artista ha escogido para presentar su última obra. Una exposición en el fuerte de Le Perthus, una fortaleza francesa en Bellegarde, en el municipio fronterizo que separa el Vallespir galo de L'Alt Empordà catalán. Un emblemático espacio que, a su vez, comporta una carga simbólica muy acentuada, así como la historia que lo precede. Una zona geográfica donde aprovecha los límites del territorio para emplazar su discurso poético y plástico.

Una serie de pinturas y dibujos, algunos de gran formato, alladode diversas instalaciones, marcan un proceso que explora los límites del concepto. La acotación de la línea está tratada como elemento de separación que nos aparta de lo que es real, y en algún caso ficticio, sin olvidar en ningún momento la memoria individual y colectiva en este campo divisorio. Memoria como elemento contenedor de vivencias, de experiencias, de deseos imaginados e incumplidos que vagan en nuestro interior de manera fugaz, pero que permanecen impregnados como parte de nuestra existencia.

La naturaleza, el tiempo, el recuerdo, la ambigüedad, centran el discurso de la muestra. Es sabido que Joanpere Massana recorre constantemente a la relación entre hombre y naturaleza como un diálogo repleto de experiencias vitales compartidas. Una naturaleza cambiante, llena de posibilidades, donde todo se permuta, todo transcurre, todo desaparece, pero algo queda. Insectos, hojas, animales, semillas, plantas... configuran un corpus representativo de un creador curioso, observador del mundo que plantea nuevas formas de entender y comprender lo que nos rodea. Es evidente, por tanto, que este gran catálogo de imágenes de la naturaleza acumuladas en el tiempo le deja marcas y huellas que van apareciendo inconscientemente, pero que en determinados momentos afloran en una especie de viaje interior que resigue los rastros vividos a través de percepciones, miradas, lugares, sentimientos... Esta apropiación de fragmentos de la realidad (semillas, hojas, troncos...) es un modo de referirse a la complejidad del universo y la base para acercarse al conocimiento.

Pisadas del mismo artista que quedan como testigo de su inquieta curiosidad. Unas propuestas llenas de contenido alegórico y metafórico, de experiencias sensoriales arraigadas a flor de piel. Elementos que quedan petrificados en lo más profundo. Testigos de un momento pasado que forman parte de nuestra historia y que nos persiguen en nuestro camino. Semillas petrificadas que en un momento germinan estallando en un mundo oculto, escondido, en el que afloran nuevas esperanzas, nuevas ilusiones. Unos pequeños reductos de vivencias fosilizadas que nos recuerdan la demostración de la existencia en un pasado remoto. **Un tiempo** que, como concepto de tránsito, tiene en su corpus un lugar destacable y que está representado de varias formas. Desde la enumeración como forma secuencial hasta formas simbólicas como los pies, el camino, las alas o la cruz, que concibe como un espacio de cruce de caminos, donde el instante se detiene y se convierte en el lugar de reflexión, pero también como intersección y frontera. Unos pies que caminan hacia una dirección, aunque no se sabe hacia dónde; unos pies que llevan tras de sí innumerables batallas en desiertos arenosos donde la huella se borra con el viento. Unos pies que llevan empedernidas las huellas de sus experiencias. Un ir y venir hacia un confín en el que todo lo vivido perdura en el recuerdo. Un tránsito fugaz que pasa irreversiblemente y a la vez es intangible. El hombre no puede hacer nada para detenerlo, únicamente lo siente encima y toma consciencia de su transcurso.

El artista, consciente de su devenir, intenta congelarlo. Un tiempo que, como el mismo Virgilio escribe en la *Eneida*: "*Stat sua cuique dies, breve et irreparabile tempus omnibus est vitae*" ("Está decidido el día / tiempo para cada uno, breve e irreparable, es el tiempo de la vida para todos").

Significativos son los títulos de sus obras en este sentido: *Coger el tiempo, Tempus fugit, Esperemos que pase el tiempo, Tiempo de reflexión y espera, El tiempo no es necesariamente medida*, etc. Un transcurso que no se ve ni se siente y del que sólo conocemos sus signos, unos signos que interpreta de manera personal y alegórica.

Pero también la **memoria** aparece de manera continuada como contenedor de bagajes, como reducto de experiencias, de deseos incompletos,

de acciones consumadas. Y, en este sentido, el artista utiliza la flor del cardo para realizar una instalación de enormes magnitudes, como una alegoría a la remembranza. El cardo, una planta resistente, dura y espinosa que, paradójicamente, es la primera que florece en primavera, es utilizada como metáfora de la memoria. Una leyenda mágica atribuye al cardo santo la propiedad de restituir la memoria perdida. Y, en este sentido, Joanpere Massana nos advierte de la importancia de no olvidar lo más esencial; lo entrañable que forma parte de nuestras vidas. Una flor del cardo que una vez consumada queda en esqueleto petrificado, igual que el humano. Una permanencia en el tiempo y el espacio que pervive como recuerdo de lo que fue, de lo que existió, de lo que nunca más volverá a pasar.

Cardos pintados desde el negro hasta el azul, con una gama de colores variados de un amplio abanico de posibilidades, de memorias individuales y colectivas, de experiencias vitales que rememoran nuestra historia. Un mar de posibilidades que encuentran en esta instalación múltiples interpretaciones al alcance de un intenso debate.

Porque después de todo, todavía nos queda la esperanza. Un aliento de optimismo a la incertidumbre de la vida, en aquello que aún puede llegar y que nos puede ayudar a entender el mundo, pero sin perder nunca los orígenes. Realidades efímeras que reflejan la consciencia de la finitud temporal de la existencia humana y que a través de la reflexión y el recuerdo, en un espacio fronterizo —con el entorno natural como escenario—, nos alerta de su transcendencia.

Joan Gil Gregorio

Miembro de la Asociación Internacional de Críticos de Arte

JOANPERE MASSANA: TERMIÈRA E MEMÒRIA

Darrèr d'ua òbra aparentaments ludica, eth trabalh de Joanpere Massana (Pònts, 1968) s'endintre enes cornèrs dera memòria, en simbolisme mès ancestrau deth sòn pensament que, sense guaires concessions, vò extrèir aqueri significats mès apropiadi representadi a trauès d'un vocabulari personau e univòc.

Eth libre dera aigua, Eth libre des arbes, Eth libre des jòcs son antecedents que mèrquen eth procès d'un trabalh reflexiu plen de contengut simbolic. En aquestes pèces a investigat de manèra constanta e ath madeish temps reïterativa es elements que tròben en sòn prètzhèt un lòc de reflexion.

Deth temps qu'eth tèrme *limit* ei ligat a ua concepcion imaginària, era **termièra** ei un transit entre dues cultures, dus mons, dues religions, dues formes de comprèner era vida. Mès tanben un lòc de demora, de pòsa, un lòc de retirada a on pòt vier un pensament prigond. **TERMIÈRA** ei eth títol que l'artista a escuelhut entà presentar era sua darrèra òbra. Ua exposicion en Castèth deth Pertús, ua fortalesa francesa a Bèlagarda, ath municipi termierèr que separe eth Valespir gal deth Naut Empordan catalan. Un emblematic espaci qu'ath sòn torn compòrte ua carga simbolica fòrça accentuada, atau coma era istòria que lo precedís. Ua zòna geografica a on profite es limits deth territòri entà plaçar eth sòn discors poetic e plastic.

Ua sèria de pentures e diboishi, bèri uns de gran format, ath costat de diuèrses installacions, mèrquen un procès qu'explòre es limits deth concèpte. Eth traçat dera linha, ei tractat coma element de separacion que mos escarte d'aquerò qu'ei reau e en quauque cas fictiu, sense desbrembar en cap moment era memòria individuau e collectiva en aquest camp divisòri. Memòria coma element contenedor de vivéncias, d'experiéncias, de desirs imaginadi e jamès complidi que vaguen en nòste interior de manèra fugaça, mès que demoren impregnadi coma part dera nòsta existéncia.

Era natura, eth temps, er arrebrembe, era ambigüitat, centren eth discors dera mòstra. Ei sabut que Joanpere Massana recor constantaments ara relacion entre òme e natura coma un dialòg plen d'experiéncias vitaus compartides. Ua natura cambiadissa, plea de possibilitats a on tot se permuta, tot transcor, tot desapareish, mès quauquarren demore. Babaus, huelhes, animaus, semes, plantes... configuren un còrpus representatiu d'un creador coriós, observaire deth mon que suscite naues formes d'entèner e comprèner aquerò que mos entornege. Ei evident, donques, qu'aquest gran catalòg d'imatges dera natura acumulades en temps li dèishen mèrques e emprentes qu'apareishen inconscientaments, mès que'n determinadi moments afloren en ua sòrta de viatge interior que percor es tralhes viscudes a trauès de percepcions, guardars, lòcs, sentiments... Aquesta apropiacion de fragments dera realitat (semes, huelhes, troncs...) ei ua manèra de referir-se ara complexitat der univèrs e era basa entà apropar-se ara coneishença.

Peades deth madeish artista que rèsten coma testimòni dera sua inquieta curiositat. Ues prepauses plees de contengut allegoric e metaforic, d'experiéncias sensoriaus arraïtzades a flor de pèth. Elements que demoren petrificadi en çò de mès de prigond. Testimònis d'un moment passat que hèn part dera nòsta istòria e que mos perseguissen en nòste camin. Semes petrificades que'n un moment germen en tot esclatar en un mon ocult, amagat, que afloren naues esperances, naues illusions. Uns petiti reductes de vivéncias fossilizades que mos arrebremen era demostracion dera existéncia en un passat alunhat. **Un temps** que, coma concèpte de transit, a en sòn còrpus un lòc destacable e qu'ei representat de diferents manèras. Des dera enumeracion coma forma seqüenciau enquiàs formes simboliques coma es pès, eth camin, es ales o era crotz que concep coma un espaci de horcadís de camins, a on eth instant s'arture e se convertís en lòc de reflexion, mès tanben coma interseccion e termièra. Uns pès que caminen cap a ua direccion, encara que non se sap cap a on; uns pès que pòrten ath sòn darrèr innombrables batalhes en desèrts sablosi a on era emprenta s'esborre damb eth vent. Uns pès que pòrten inveterades es peades des sues experiéncias. Un anar e vier cap a uns confins que tot aquerò viscut perdure en arrebrembe. Un transit fugaç que passe irreversiblaments e ath madeish temps ei intangible. L'òme non pòt hèr arren entà arturar-lo, solament lo sent ath sòn dessús e pren consciéncia deth sòn transcors.

Er artista conscient deth sòn vier, sage congelar-lo. Un temps que coma eth madeish Virgili escriu ena *Eneida*: "*Stat sude cuique dies, breve te irreparabile tempus omnibus est vitae*" ("Ei decidit eth dia / temps entà cada un, brèu e irreparable, ei eth temps dera vida entà toti").

Significatius son es títols des sues òbres en aquest sens: *Préner eth temps*, *Tempus fugit*, *Confiam que passe eth temps*, *Temps de reflexion e demora*, *Eth temps non ei necessariaments mesura*, eca. Un transcors que non se ve ne se sent e que solament ne coneishem es sòns signes; uns signes qu'interprete de manèra personau e allegorica.

Mès tanben era memòria apareish de manèra contunhada coma contenedor de bagatges, coma reducte d'experiéncias, de desirs jamès complidi, d'accions realizades. E en aquest sens, er artista utilize era hlor deth cardet entà realizar ua installacion d'enòrmes magnituds coma ua allegoria ara rebremança. Eth cardet, ua planta resistent, dura e espinosa que paradoxauments ei era prumèra que florís ena primauera, ei utilizada coma metafòra dera memòria. Ua legenda magica atribuís ath cardet sant era propietat de restituir era memòria perduda. E en aquest sens, Joanpere Massana mos avertís dera importància de non desbrembar aquerò mès essenciau; aquerò intim que hè part des nòstes vides. Ua hlor deth cardet qu'un còp efectuada demore en esquelet petrificat, atau coma er uman. Ua permanéncia en temps e en espaci que persistís coma arrebrembe d'aquerò que jamès tornarà a passar.

Cardets pintadi des deth nere enquiath blu, damb ua gamma de colors variadi d'un gran ventalh de possibilitats, de memòries individuaus e collectives, d'experiéncias vitaus que rememòrien era nòsta istòria. Ua mar de possibilitats que tròben en aquesta installacion multiples interpretacions a posita d'un intens debat.

Pr'amor que dempús de tot encara mos demore era esperança. Un alend d'optimisme ara incertitud dera vida, en aquerò qu'encara pòt vier e que mos pòt ajudar a compréner eth mon, mès sense pèrder jamès es origines. Realitats efemèras que rebaten era consciéncia der acabament temporau dera existéncia umana e qu'a trauès dera reflexion e er arrebrembe, en un espaci termierèr —damb l'entorn naturau coma scenari— mos alèrte dera sua transcendéncia.

Joan Gil Gregorio

Membre dera Associacion Internacionau de Critics d'Art

JOANPERE MASSANA : FRONTIÈRE ET MÉMOIRE

Derrière une œuvre apparemment ludique, le travail de Joanpere Massana (Ponts, 1968) s'introduit dans les recoins de la mémoire, dans le symbolisme le plus ancestral de ses pensées dont, sans trop de concessions, il veut extraire les significations les plus appropriées représentées à travers un vocabulaire personnel et univoque.

Le livre de l'eau, Le livre des arbres, Le livre des jeux sont des antécédents qui marquent le processus d'un travail de réflexion rempli d'un contenu symbolique. Il a cherché dans ces pièces, de façon constante et à la fois réitérative, les éléments qui trouvent dans son travail un lieu de réflexion.

Tandis que le terme *limite* est lié à une conception imaginaire, la **frontière** est un passage entre deux cultures, deux mondes, deux religions, deux façons de comprendre la vie. Mais également un lieu d'attente, de repos, une retraite où peut apparaître une pensée profonde. **FRONTIÈRE** est le titre que l'artiste a choisi pour présenter sa dernière œuvre. Une exposition au château du Perthus, une forteresse française de Bellegarde, dans la commune frontalière qui sépare le Vallespir français de l'Alt Empordà catalan. Un espace emblématique qui comporte à son tour une charge symbolique très accentuée, tout comme l'histoire qui le précède. Une zone géographique où il utilise les limites du territoire pour situer son discours poétique et plastique.

Une série de peintures et de dessins, certains de grand format, aux côtés de diverses installations, marquent un processus qui explore les limites du concept. La cotation de la ligne est traitée comme un élément de séparation qui nous éloigne de ce qui est réel et dans certains cas fictif, sans jamais oublier la mémoire individuelle et collective dans ce champ divisoire. La mémoire comme élément porteur de vécus, d'expériences, de désirs imaginés et incomplets qui vagabondent dans notre intérieur de manière fugace, mais qui demeurent imprégnés comme une partie de notre existence.

La nature, le temps, le souvenir, l'ambiguïté, centrent le discours de l'exposition. Il est connu que Joanpere Massana recourt constamment à la relation entre l'homme et la nature comme un dialogue rempli d'expériences vitales partagées. Une nature changeante, pleine de possibilités où tout permute, tout passe, tout disparaît, mais dont quelque chose demeure. Insectes, feuilles, animaux, graines, plantes... configurent un corpus représentatif d'un créateur curieux, observateur du monde, qui propose de nouvelles façons d'appréhender et de comprendre ce qui nous entoure. Il est donc évident que ce grand catalogue d'images de la nature accumulées dans le temps lui laisse des marques et des empreintes qui apparaissent inconsciemment, mais qui à des moments déterminés affleurent dans une sorte de voyage intérieur qui suit les traces vécues au travers de perceptions, de regards, de lieux, de sentiments... Cette appropriation de fragments de la réalité (graines, feuilles, troncs...) est une façon de se référer à la complexité de l'univers et la base pour se rapprocher de la connaissance.

Des empreintes de cet artiste qui demeurent comme un témoignage de sa curiosité inquiète. Des propositions pleines d'un contenu allégorique et métaphorique, d'expériences sensorielles enracinées à fleur de peau. Des éléments qui demeurent pétrifiés au plus profond. Des témoignages d'un moment passé qui font partie de notre histoire et qui nous poursuivent le long de notre chemin. Des graines pétrifiées qui en un instant germent et éclatent dans un monde occulte, caché, dans lequel affleurent de nouveaux espoirs, de nouvelles illusions. Des petits réduits de vécus fossilisés qui nous rappellent la démonstration de l'existence dans un passé lointain. **Un temps** qui, en tant que concept de passage, a dans son corpus un endroit marquant et qui est représenté de différentes façons. Depuis l'énumération comme forme séquentielle jusqu'à des formes symboliques comme les pieds, le chemin, les ailes ou la croix qu'il conçoit comme un espace de croisée des chemins, où l'instant s'arrête et devient le lieu de réflexion, mais également comme intersection et frontière. Des pieds qui avancent dans une direction, même si l'on ne sait pas vers où ; des pieds qui portent derrière eux d'innombrables batailles dans des déserts sableux où l'empreinte s'efface avec le vent. Des pieds qui portent endurcies les traces de leurs expériences. Un aller et venir vers des confins où tout le vécu perdure dans le souvenir. Une transition fugace qui passe irréversiblement et est à la fois intangible. L'homme ne peut rien faire pour l'arrêter, il ne peut que le sentir au-dessus de lui et prend conscience de son passage.

L'artiste conscient de son devenir tente de le congeler. Un temps dont, comme l'écrit Virgile dans *L'Énéide* : « *Stat sua cuique dies, breve et irreparabile tempus omnibus est vitae* » (« Il est décidé le jour / temps pour chacun, bref et irréparable, c'est le temps de la vie pour tous »).

Les titres de ses œuvres sont en ce sens significatifs : *Prendre le temps, Tempus fugit, Espérons que le temps passe, Temps de réflexion et d'attente, Le temps n'est pas nécessairement mesure*, etc. Un passage qui ne se voit pas ni ne se sent et dont nous ne connaissons que les signes ; des signes qu'il interprète de façon personnelle et allégorique.

Mais la **mémoire** apparaît également de façon continue comme porteur de bagages, comme réduit d'expériences, de désirs inaccomplis, d'actions consommées. Et, en ce sens, l'artiste utilise la fleur de chardon pour réaliser une installation de grande envergure comme une allégorie au souvenir. Le chardon, une plante résistante, dure et épineuse qui, paradoxalement, est la première à fleurir au printemps, est utilisé comme métaphore de la mémoire. Une légende magique attribue au chardon béni la propriété de restituer la mémoire perdue. Et, en ce sens, Joanpere Massana nous avertit de l'importance de ne pas oublier ce qui est essentiel ; ce que nous avons de plus cher qui fait partie de nos vies. Une fleur de chardon qui une fois consommée se transforme en squelette pétrifié, comme l'humain. Une permanence dans le temps et l'espace qui persiste comme un souvenir de ce qui a été, de ce qui a existé, de ce qui ne se répétera plus jamais.

Des chardons peints du noir au bleu, avec une gamme de couleurs variées et un grand éventail de possibilités, de mémoires individuelles et collectives, d'expériences vitales qui rappellent notre histoire. Un océan de possibilités qui trouvent dans cette installation de multiples interprétations à la portée d'un intense débat.

Parce qu'après tout, il nous restera encore l'espoir. Un souffle d'optimisme sur l'incertitude de la vie, sur ce qui peut encore devenir et qui peut nous aider à comprendre le monde, mais sans jamais perdre les origines. Des réalités éphémères qui reflètent la conscience de la finitude temporelle de l'existence humaine et qui, à travers la réflexion et le souvenir, dans un espace frontalier – avec le milieu naturel comme scène de fond –, nous alerte de sa transcendance.

Joan Gil Gregorio

Membre de l'Association Internationale des Critiques d'Art

En 1988, el fuerte de Bellegarde fue abierto al público gracias a la Asociación Salvaguarda y la Comuna de Le Perthus. Ocupaba el cargo de teniente alcalde en ese momento y había entendido realmente la importancia de esta fortaleza del siglo XVII, ¡construida por Vauban para controlar el paso de Le Perthus contra el "enemigo! El desafío era interesante: transformar una ciudadela de guerra y división en un lugar de cultura y paz.

Ya al organizar las primeras exposiciones, la línea que las caracterizaría era clara: reunir a los artistas del norte y del sur de la frontera.

Hace ahora 26 años que grandes nombres están exponiendo sus obras en Bellegarde.

También este año la tradición sigue reluciendo, brillante, con la presencia de Joanpere Massana, pintor de Lleida, que es acogido aquí tanto por su talento de gran artista como por su calidad de catalán.

Michèle VERT-NIBET

Alcalde honorario

Le Perthus, 28 de noviembre de 2013

En 1988, eth fòrt de Bèlagarda siguec daurit ath public mercés ara Associacion Salvagarda e era comuna deth Pertús.

Aucupaua eth cargue de tinent baile en aqueth moment e auie comprenut reauments era importància d'aguesta fortaleza deth sègle XVII, bastida per Vauban entà controtlar eth pas deth Pertús contra eth enemig! Eth rèpte ère interessant: transformar ua ciutatèla de guèrra e division en un lòc de cultura e patz.

Ja en organizar es prumères exposicions, era linha que les caracterizarie ère clara: amassar as artistes deth nòrd e deth sud dera termièra.

Hè ara 26 ans que grani nòms exposen es sues òbres en Bèlagarda.

Tanben enguan, era tradicion contunhe de relúder, brilhanta, damb era preséncia de Joanpere Massana, pintor de Lhèida, qu'ei acuelhut ací tant peth sòn talent de gran artista coma pera sua qualitat de catalan.

Michèle VERT-NIBET

Baile aonorific

El Pertús, 28 de noveme de 2013

In 1988, the Fort of Bellegarde was opened to the public, thanks to the Asociación Salvaguarda and the town of Le Perthus. I held the post of Deputy Mayor at the time and I really appreciated the importance of the 17th Century fort, built by Vauban in order to control passage through Le Perthus against the 'enemy'! It was an interesting challenge, transforming a citadel constructed for warfare and division into a place of culture and peace.

As the first exhibitions were being organized, the common thread that would characterize them became clear: bringing together artists from the north and south of the border.

For 26 years now, many great names have exhibited their work at Bellegarde. This year is no exception, with the tradition continuing to move from strength to strength, with the presence of Joanpere Massana, the painter from Lleida, who is given a warm welcome here for both his talent as an illustrious artist and his status as a great Catalan.

Michèle VERT-NIBET
Honorary Mayor

Le Perthus, 28th November 2013

En 1988, eth fòrt de Bèlagarda siguec daurit ath public mercés ara Associacion Salvagarda e era comuna deth Pertús.

Aucupaua eth cargue de tinent baile en aqueth moment e auie comprenut reaments era importància d'aguesta fortalesa deth sègle XVII, bastida per Vauban entà controthlar eth pas deth Pertús contra eth enemich! Eth rèpte ère interessant: transformar ua ciutadèla de guèrra e division en un lòc de cultura e patz.

Ja en organizar es prumèras exposicions, era linha que les caracterizarie ère clara: amassar as artistes deth nòrd e deth sud dera termièra. Hè ara 26 ans que grani nòms exposen es sues òbres en Bèlagarda.

Tanben enguan, era tradicion contunhe de relúder, brilhanta, damb era preséncia de Joanpere Massana, pintor de Lhèida, qu'ei acuelhut ací tant peth sòn talent de gran artista coma pera sua qualitat de catalan.

Michèle VERT-NIBET
Baile aonorific

El Pertús, 28 de noveme de 2013

